

Besluit Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Bedrijfseconomie van Avans Hogeschool

Gegevens

datum	Naam instelling	: Avans Hogeschool
28 november 2014	Naam opleiding	: hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 30 april 2014
Besluit	Varianten opleiding	: voltijd en deeltijd
accreditatie hbo-bachelor	Locaties opleiding	: Breda en Den Bosch
Bedrijfseconomie van Avans	Datum instemming panel	: 3 februari 2014
Hogeschool	Data locatiebezoeken	: Den Bosch (voltijd en deeltijd): 28 en 29 mei 2013
(002952)		Breda (voltijd, Nederlandstalig): 21 en 22 oktober 2013
ons kenmerk		Breda (deeltijd): 23 en 24 februari 2014
NVAO/20143954/LL		Breda (voltijd, Engelstalig: 'Finance and Control'): 3 en 4 oktober 2013
bijlagen		Aanvullend bezoek 26 februari 2014
3		

Data visitatierapporten : Den Bosch 14 april 2014, Breda 15 april 2014

Instellingstoets kwaliteitszorg : ja, positief besluit van 3 september 2013

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Breda voltijd, Nederlandstalig

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Bedrijfseconomie (BE) sluit met het opleidingsprofiel en de competenties aan bij het landelijk opleidingsprofiel en het gewenste bachelorniveau. De opleiding heeft een praktijkgericht hbo-karakter. De opleiding werkt aan de aanpassing naar het BBA-profiel.

Pagina 2 van 16 Daarbij gaat specifiek aandacht uit naar onderzoeksvaardigheden en maatschappelijk verantwoord handelen. De opleiding heeft, mede via de actieve werkveldadviesraad (WAR), brede contacten in het werkveld, waarlangs zij geregeld ontwikkelingen in het werkveld bespreekt en ook de koers van de opleiding spiegelt.

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding biedt een stevig onderwijsprogramma, dat aansluit op de landelijk vastgestelde kennisgebieden en competenties. Het BE-programma levert een zeer brede bedrijfseconomische basis, mede door de gemeenschappelijke opzet met de Accountancy opleiding. De opzet van het programma met de themagerichte onderwijsblokken en beroepsgerichte invulling is helder. Informatie over de onderwijsblokken is helder voor studenten. Zij weten wat zij moeten verwachten qua inhoud, opbouw in complexiteit en zelfstandigheid. De student- en praktijkgerichte opzet wordt positief gewaardeerd door studenten en werkveld. Gezien de brede opzet van het programma, adviseert het panel de diepgang goed te blijven borgen. Na de gemeenschappelijke onderdelen (met opleiding AC) resteert 1,5 - 2 jaar voor verdieping in de kerngebieden van het BE-vakgebied. Deze tijd is zeker nodig voor een goede voorbereiding op de specialisatie in het vierde studiejaar. De opleiding is verbeteringsgericht, zo blijkt uit opeenvolgende vernieuwing van het tweede en derde studiejaar en de opzet van nieuwe onderwijsblokken en de minor Business 2020. De opleiding zoekt daarbij duidelijk samenwerking met andere AAFM-opleidingen (Academie voor Algemeen en Financieel Management), de BE-opleiding te Den Bosch en vertegenwoordigers uit het werkveld (WAR).

De onderzoeksleerlijn is in ontwikkeling en bereidt de studenten voor op het praktijkgericht onderzoek bij in de afstudeerfase. Elementen die bijdragen aan een onderzoekende houding worden meer in verbinding gebracht tot een samenhangende leerlijn. Het panel adviseert de betrokkenheid van het lectoraat bij de onderzoeksleerlijn te verstevigen.

De BE-kennisgebieden worden gedekt door de expertises van de docenten. Na een onrustige periode binnen de opleiding/AAFM, treft het panel nu een docententeam dat met veel enthousiasme verbeteringstrajecten oppakt en de praktijkgerichtheid van het opleidingsprogramma versterkt. De onderlinge afstemming in onderwijs en toetsing en de gemeenschappelijke doelen zijn aangescherpt. De ontwikkeling van het docententeam wordt duidelijk ondersteund met gerichte scholing en training.

Qua borging van de onderwijskwaliteit heeft het panel de indruk dat de opleiding goed de vinger aan de pols houdt. Aandachtspunten daarbij zijn: de verdere ontwikkeling van de onderzoeksleerlijn en de studieloopbaanbegeleiding (uitbreiding intakegesprekken en uniformere uitvoering). Ook de handhaving van voldoende opleidingsvoorzieningen is een aandachtspunt voor de groeiende opleiding. Uit enquêtes en onderwijsbeoordelingen blijkt de tevredenheid van studenten en alumni over de opzet en kwaliteit van het opleidingsprogramma.

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Ten aanzien van toetsing en de afstudeerfase is de opleiding sterk in ontwikkeling. Een variatie in toetsinstrumenten wordt ingezet en de toetskennis en -kunde is bij docenten

Pagina 3 van 16 aanwezig. Docenten worden geschoold in toetsconstructie en toetsafname. Het toetsstelsel is duidelijk vastgelegd in procedures en beleidsdocumenten. Ten aanzien van de uitvoering vindt uniformering plaats tussen docenten, doordat is gestart met het werken met toetsmatrijzen en doordat de toetservaringen en normvinding meer wordt gedeeld. Aandachtspunt is duidelijke vastlegging van de individuele presentatie en verdediging bij het afstuderen. De examencommissie, toetscommissie en de docenten nemen hun verantwoordelijkheden en de toetskwaliteit wordt met gerichte steekproeven gecontroleerd. De opleiding heeft een positief toetsklimaat dat bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van de toetsing.

Ook in de beoordeling van de eindfase worden verbeteringsstappen doorgezet. Beoordelaars stemmen meer af in de beoordeling en normvinding, ook met externe beoordelaars. Beoordelingsformulieren zijn aangescherpt. Het panel is van mening dat de ingezette verbeteringen een betere kwaliteit zullen opleveren. Het panel vindt dat de opleiding het gewenste eindniveau bereikt. Daarbij heeft het panel rekening gehouden met het feit dat in de nieuwere lichting afstudeerwerkstukken meer gericht wordt aangestuurd op onderzoekende houding en deze werkstukken dat duidelijker laten zien dan werkstukken van oudere lichtingen.

De opleiding is bewust van de noodzakelijke aanscherping en zet daartoe gerichte stappen, gezien de versterking van de onderzoeksleerlijn en een strakkere uitvoering van de toetsing en meer afstemming tussen docenten. Het panel is van mening dat dit de positieve oordelen over het functioneren van alumni in het werkveld verder zal bevestigen en zal resulteren in een stevige kwaliteit in de eindfase.

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel voldoende.

Breda voltijd, Engelstalig ('Finance and Control')

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Finance and Control (F&C) richt zich met name op de functies van controller en financieel manager. Studenten moeten het financieel functioneren van een bedrijf in kaart kunnen brengen, eventuele problemen signaleren en onderbouwde verbeteringen/oplossingen kunnen aandragen. F&C-ers zijn gericht op een goede interactie met lokale controllers in andere landen en moeten daarmee beschikken over goede interculturele competenties.

Het panel constateert dat de opleiding de landelijke kaders voor BE-opleidingen volgt en inkleurt met een internationale oriëntatie. De opleiding maakt daarbij goed gebruik van de mix van ervaring vanuit zowel ASIS (Avans School of International Studies) als AAFM en heeft een duidelijk beeld van de functies waarvoor men opleidt.

De gewenste vakinhoudelijke aspecten worden gedekt in de eindkwalificaties en men sluit aan bij het gewenste bachelorniveau. De opleiding heeft een beroepsgericht karakter met een duidelijke praktijkgerichte inslag. De aandacht voor onderzoek is gericht op praktijkonderzoek en een onderzoekende houding bij studenten. De opleiding zoekt vanaf het begin gericht afstemming met het werkveld.

Pagina 4 van 16 De opzet en profilering van de opleiding staan nog in de kinderschoenen en zullen de komende jaren verder vorm en stevigheid moeten krijgen in een mogelijk groeiende opleiding. Dit is de reden dat het panel nu komt tot een oordeel voldoende, waarbij het panel opmerkt dat dit bij verdere ontwikkeling kan uitgroeien naar een oordeel goed.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van mening dat de randvoorwaarden voor goed onderwijs aanwezig zijn. Het onderwijsprogramma is stevig van opzet en inhoud. De inhoud past bij de doelstellingen en er zijn duidelijke plannen voor verdere modernisering van het onderwijs. Onderzoeksvaardigheden en softskills hebben de aandacht en in 2012 is gestart met een BRM-lijn. Het panel vindt dat er goede aanzetten zijn en is van mening dat de zichtbaarheid van beide leerlijnen (onderzoeksvaardigheden en softskills) kan worden vergroot, opdat het inzicht voor studenten wordt versterkt.

Docenten hebben de gewenste kwaliteiten en maken goed gebruik van verdere ontwikkelingsmogelijkheden. Het onderwijs en de docenten zijn stimulerend en toegankelijk. Het panel is van mening dat studenten een positieve leeromgeving wordt geboden. De potenties daarvan komen nog niet volledig tot uiting. Daarvoor is een verdere groei van de opleiding gewenst. Ontwikkelingspunt is de verdere koppeling van de studieloopbaanbegeleiding aan de registratie van de competentiegroei bij studenten. Dit was voor het panel lastig te zien.

Het panel ziet een opleiding die werkt aan verdere optimalisatie en aanpassing en die hopelijk met toekomstige groei verder kan uitbalanceren. Het panel heeft daar met de kwaliteit van het personeel en de faciliteiten vertrouwen in en wenst de opleiding veel instromers toe. Aangezien nog niet het hele programma is doorlopen, is de kwaliteit van het vierde studiejaar nog niet volledig te overzien. Dat is de reden dat het panel nu komt tot het oordeel voldoende, met een mogelijkheid tot het oordeel goed voor de toekomst.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel is van mening dat het toetsstelsel stevig is neergezet door het hele curriculum. Er wordt een mix aan toetsvormen gebruikt en docenten zijn geschoold in toetsconstructie. De examencommissie en toetscommissie zijn proactief in de kwaliteitscontrole van de toetsing. Zij nemen geregeld steekproeven. Voor studenten is de toetsing duidelijk. Zij weten wat ze kunnen verwachten.

De beoordeling van de stage is een aandachtspunt. Er wordt gewerkt aan het gebruik van rubrics om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie te versterken. Ook de vastlegging van oordelen is een aandachtspunt.

De opleiding volgt de afstudeerprocedures van de zusteropleiding IBMS. Deze procedures zijn helder. Het afstudeerniveau moet het niveau nog blijken in 2014 met het eerste afstudeercohort. Het panel heeft er vertrouwen in dat de toetslijn ook hier zal worden doorgetrokken.

De borgingscommissies zijn kritische controleurs ter bewaking van het eindniveau (bij de zusteropleiding International Business and Management Studies). Als deze lijn ook binnen F&C wordt uitgevoerd heeft het panel vertrouwen dat er een goed eindniveau mogelijk is. Het panel wenst de opleiding een grotere instroom van studenten toe, opdat de kwaliteit van de opleiding verder kan doorwerken tot in de eindtoetsing. Het panel ziet daar opties voor

Pagina 5 van 16 het oordeel goed in de toekomst. Aangezien dat in dit stadium nog niet in de uitvoering is te meten, komt het panel nu tot het oordeel voldoende.

Breda deeltijd

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft de landelijke domeincompetenties inclusief de twee algemene competenties als basis voor het curriculum gekozen, zoals blijkt uit een matrix competentiesopleidingsontwerp. De opleiding heeft de competenties in drie niveaus verdeeld.

Het hbo-karakter komt duidelijk tot uiting in de praktijkgerichtheid waarmee de opleiding aansluit op de eisen uit het werkveld. De opleiding wil zich profileren door die praktijkgerichtheid en binding met de praktijk. Het panel is van mening dat dit profiel kenmerkend voor deeltijdse opleidingen is, en daarmee niet bijzonder onderscheidend werkt. Wellicht dat de nieuwe positionering in de Academie voor Deeltijd (ADT) een scherpere profilering met zich mee zal brengen.

Het panel komt op standaard 1 tot het oordeel voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het curriculum bestaat uit vakken die voor de toekomstige bedrijfseconoom relevant zijn. Centraal in het curriculum staan economische, administratieve, financiële en controlvakken. Het panel is wel van mening dat in het kader van digitalisering en informatisering van het vakgebied er meer aandacht zou moeten zijn voor de mogelijkheden die Excel en bijvoorbeeld ERP bieden.

De onderzoeksleerlijn wordt momenteel geïmplementeerd. In 2016 studeren de eerste studenten af die deze leerlijn vanaf jaar 1 aangeboden hebben gekregen. Het panel vindt dat de opleiding een goede oplossing heeft gevonden door in de aanloop naar de definitieve inbedding onderzoeksvaardigheden extra curriculaire aan alle studenten aan te bieden.

Het panel is positief over de beginnende aandacht in het curriculum voor internationale aspecten. Het panel vindt het belangrijk dat de bedrijfseconoom niet alleen Engels leert, maar vooral over voldoende generieke kennis beschikt, zodat hij weet wanneer hij naar een specialist op het gebied van internationaal zaken doen moet doorverwijzen.

De beroepspraktijk is een belangrijk element in het curriculum van het deeltijdse onderwijs. Studenten voeren opdrachten uit in hun eigen werkomgeving en ook het afstudeeronderzoek wordt in het bedrijf van de student uitgevoerd. Het panel is van mening dat de opleiding nog niet alle mogelijkheden van deze verbondenheid met de beroepspraktijk benut. Er zouden bijvoorbeeld meer bedrijfsbezoeken kunnen worden georganiseerd of lessen op locatie kunnen worden verzorgd.

Een punt van zorg voor het panel vormt de borging van de vrijstellingen voor werkervaring. Ten eerste is niet helder in de OER vastgelegd waaruit de werkervaring dient te bestaan. Ook in de andere documenten is niet helder verwoord waaraan studenten moeten voldoen. Tijdens het intakegesprek wordt hier wel aandacht aan besteed, zoals het panel van

Pagina 6 van 16 studenten heeft vernomen. Een tweede punt betreft de controle van de door de student overlegde bewijzen. Deze worden niet geverifieerd bij zijn/haar leidinggevende in het bedrijf.

Het panel heeft een betrokken docententeam aangetroffen. Uit de cv's blijkt dat een flink aantal een opleiding op masterniveau genoten heeft en actief is in het werkveld. Vrijwel alle docenten hebben een kleine tot zeer kleine aanstelling bij de hogeschool. Dit vormt enerzijds de kracht van de opleiding want de toewijding van de docenten is groot evenals de inbreng vanuit de actuele praktijksituatie. Aan de andere kant is er het risico van overbevraging. Hier ligt naar de mening van het panel een taak voor het management.

Het panel vindt dat de opleiding voor de studenten een samenhangende leeromgeving heeft weten te creëren, mede door de goede faciliteiten waarover Avans Hogeschool beschikt.

Het panel komt op standaard 2 tot het oordeel voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel is tevreden over de toetssystematiek. Twee jaar geleden is begonnen met de implementatie van de nieuwe systematiek die nu tot en met jaar 2 is gevorderd. In deze aanpak heeft de toetscommissie een belangrijke rol, omdat alle toetsen vooraf door de commissie worden gecontroleerd aan de hand van een criterialijst. Er is voldoende variatie in toetsen en doordat elke blok uit twee onderwijseenheden bestaat, blijft de studielast voor studenten te overzien.

Het panel is kritisch over de borging van de processen van het afstuderen. Er worden door begeleiders en examinatoren veel formulieren ingevuld, maar de relatie tussen formulieren evenals de status is niet voor iedereen eenduidig. Op het beoordelingsformulier zou het volgens het panel verhelderend zijn wanneer de beoordelingscriteria aan de competenties worden gekoppeld.

Het panel heeft 20 scripties bekeken. Gelet op de toen geldende beoordelingscriteria en de implementatie van de onderzoekslijn vindt het panel deze scripties van bachelorniveau. Wanneer de onderzoeksleerlijn volledig is doorgevoerd, zullen nieuwe, bijgestelde beoordelingscriteria moeten worden geformuleerd, misschien in de vorm van rubrics net als bij de voltijd.

Het panel komt op standaard 3 tot het oordeel voldoende.

Den Bosch (voltijd en deeltijd)

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding volgt de landelijke kaders en eindkwalificaties. De opleiding is gericht op de gewenste vakinhoud en op het bachelorniveau en geeft, met de toevoeging van een competentie Zelfmanagement, aandacht aan softskills. Het hbo-karakter komt duidelijk tot uiting in de praktijkgerichte inslag en de centrale positie van de beroepsproducten in het onderwijs. De opleiding heeft de werkveldcommissie gerevitaliseerd, na een minder actieve periode. Nu kunnen signalen uit het werkveld weer meer centraal worden opgevangen en vastgelegd en ontstaat een helderder kader voor de visie, positionering en verdere ontwikkeling van de opleiding.

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel voldoende.

Het onderwijsprogramma is duidelijk gebaseerd op de landelijke kaders. De uitwerking van de competenties naar leerdoelen en module-inhoud is goed traceerbaar. Het onderwijs is sterk praktijkgericht ingevuld. Het werkveld is betrokken bij de thematieken en praktijkopdrachten in ieder blok. Studenten krijgen vanaf blok 1 zicht op het werkveld en de beroepsproducten die zij moeten kunnen produceren. De opzet van het programma is helder voor studenten. De speerpunten (internationalisering en duurzaamheid) zijn herkenbaar in onderdelen en keuzetrajecten. De toegenomen aandacht voor softskills past bij ontwikkelingen in het werkveld. De deeltijdopleiding is gericht op kennisontwikkeling, met koppeling aan de werkzaamheden in de BE-werkomgeving van de student. Vaak zijn houdings- en vaardigheidsaspecten al verder ontwikkeld bij deeltijdstudenten.

Studenten worden vanaf de start intensief begeleid via intakegesprekken en studieloopbaanbegeleiding, zowel individueel als per klas. Het panel is positief over het feit dat studenten afhankelijk van hun leerstijl een meer theoretisch of meer praktische leerroute kunnen volgen. Ook de extra uitdaging via de keurmerkroutes beoordeelt het panel als positief en uitdagend.

Het panel is van mening dat de opleiding er in slaagt een praktijk- en studentgericht programma neer te zetten dat een brede basis biedt met mogelijkheden tot verdieping, verbreding en extra specialisaties. Dit beeld komt vooral voort uit de eerste 3,5 studiejaar, daarin zijn de leerlijnen en curriculumvernieuwing het duidelijkst zichtbaar. De opleiding heeft een aantal verbetertrajecten ingezet na interne evaluaties in de winterperiode van 2012-2013. Deze zijn onder meer gericht op versterking van de onderzoeksvaardigheden bij docenten en bij studenten. De opleiding kan meer diepgang brengen in de het praktijkgericht onderzoek. In de eerste drie studiejaar zijn daarvoor al aanscherpingen doorgevoerd.

Het panel is overtuigd geraakt van de waarde van het onderwijsprogramma en de kwaliteiten van het docententeam. De benodigde expertises zijn aanwezig en nieuwe docenten zijn goed opgenomen en begeleid binnen het docententeam. Er is een sterke verbetergerichtheid en docenten hebben oog voor onderwijskwaliteit. Er is een systematische monitoring.

Het panel is van mening dat alle vier aspecten (inhoud en vormgeving programma, personeel en voorzieningen) in samenhang bijdragen aan een waardevol opleidingsprogramma. Dit wordt bevestigd in de hoge scores die de opleiding onafgebroken jarenlang behaalt in diverse landelijke enquêtes onder studenten en alumni.

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel goed.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel is van mening dat het een opleiding in transitie heeft aangetroffen. Het panel is positief over de verbeteringen en de koers die de opleiding volgt. Het toetssysteem van de opleiding is adequaat en wordt goed gemonitord door de toetscommissie. De opleiding hanteert gevarieerde toetsen, met veel praktijkopdrachten. Het 4-ogenprincipe is geaccepteerd bij zowel de toetsconstructie als de beoordelingen. Docenten worden vanuit de hogeschool en de academie geschoold in toetsing en beoordeling.

Pagina 8 van 16 Het panel constateert dat de ingezette verbeteringen (toetsing en onderzoeksleerlijn) tot en met het derde jaar goed zichtbaar zijn. In de eindwerkstukken van het vierde jaar is de lijn minder herkenbaar. De vierdejaarsstudenten hebben nog een oud curriculum gevolgd met minder aandacht voor onderzoeksvaardigheden en verslaglegging.

De opleiding is actief met het evalueren van beoordelingen en is zich bewust van docentverschillen in beoordeling en feedback. Dit wordt aangepakt door meer deling tussen beoordelaars en gerichte scholing. Het panel had graag gezien dat dit al in een eerder stadium was ingezet.

Het panel is van mening dat de examencommissie een meer actieve rol moet innemen, door het nemen van steekproeven van eindwerkstukken en daarmee het niveau en de kwaliteit van het afstuderen beter in kaart te brengen. De examencommissie is nog te veel gericht op de check van procedures en richtlijnen. Er moet een werkelijke borgingscheck plaatsvinden.

De afstudeerwerken zijn sterk praktijk- en productgericht en kunnen meer in balans worden gebracht met de verantwoording van het leerproces. Het panel is niet altijd positief over het duo-afstuderen.

An sich is dit geen probleem, mits er vooraf een duidelijker screening is naar de omvang en diepgang van bedrijfsopdrachten en er een duidelijker taakverdeling wordt vastgelegd. Bovendien adviseert het panel bij de mondelinge presentatie en verdediging een beter zicht te geven op de onderlinge verschillen tussen beide afstudeerders, bijvoorbeeld door het opmaken van een proces-verbaal met gerichte onderbouwing en feedback.

Met de steekproef van eindwerkstukken zit de opleiding op de grens van acceptatie. Het panel is van mening dat de ingezette verbeteringen een betere kwaliteit zullen opleveren. Het panel adviseert dit beter vast te leggen door een duidelijker verslag van de mondelinge presentatie en verdediging, een duidelijker procesverslag naast het productverslag, afstemming tussen docenten in het gebruik van beoordelingscriteria en het geven van feedback.

De opleiding is bewust van de noodzakelijke aanscherping en zet daartoe reeds de eerste stappen, getuige de versterking van het toetssysteem en de onderzoeksleerlijn. Het panel is er van overtuigd dat dit de positieve oordelen over het functioneren van alumni in het werkveld verder zal bestendigen. Alumni hebben duidelijk banen op het gewenste hboniveau. Het panel laat dit, samen met de versterking van het toetssysteem, duidelijk meewegen in haar oordeel.

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel voldoende.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het visitatiepanel, in het bijzonder de volgende:

- verstevig de betrokkenheid van het lectoraat bij de onderzoeksleerlijn (Breda voltijd, Nederlandstalig),
- beter zichtbaar maken van de leerlijnen onderzoeksvaardigheden en soft skills (Breda voltijd, Engelstalig),

- Pagina 9 van 16 – scherpere waarborgen en heldere vastlegging van de werkervaringseis (Breda deeltijd),
- meer aandacht voor digitalisering en informatisering in het vakgebied (Breda deeltijd),
  - verhoog de transparantie van de beoordeling van het eindniveau door betere verslaglegging van de mondelinge delen en specificering van het beoordelingsformulier (Den Bosch),
  - een meer actieve rolvervulling en kwaliteitsborging, al gerealiseerd in de eerste drie studie jaren, door de examencommissie in de afstudeerfase (Den Bosch).

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Avans Hogeschool te Tilburg in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 27 oktober 2014 naar voren te brengen. Bij e-mail van 11 november 2014 heeft de instelling van die gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een aanvulling in bijlage twee.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 ECTS; varianten: voltijd en deeltijd; locaties: Breda en Den Bosch) van Avans Hogeschool te Tilburg. De opleiding kent een Engelstalig traject Finance and Control (voltijd, Breda). De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 28 november 2014 en is van kracht tot en met 27 november 2020.

Den Haag, 28 november 2014

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'R' followed by a horizontal line extending to the right.

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel Den Bosch vt, dt	Beoordeling door het panel Breda Vt (EN, NL), dt
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende	Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Breda voltijd, Nederlandstalig

Tabel 1: *Uitval uit het eerste jaar.*

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
	32,9%	43,1%	43,9%	42,1%	39,0%

Tabel 2: *Uitval uit de bachelor.*

Cohort	2008	2009	2010
	23,1%	23,1%	14,7%

Tabel 3: *Rendement.*

Cohort	2007	2008	2009	2010
	81,1%	67,3%	41,3%	13,2%

Tabel 4: *Docentkwaliteit.*

Graad	Ma	PhD
Percentage	71%	0%

Tabel 5: *Student-docentratio.*

Ratio	1:27
-------	------

Tabel 6: *Contacturen.*

Studiejaar	1	2	3	4
	12,5	11,1	11,1	7,7

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2010	2011	2012
	39%	50%	55%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2010
	–

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2010
	–

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	62%	12%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	1:16
-------	------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
	14	10	11	0 *

*) studenten doen minor elders.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	0%	6%	5%	2%	7%	1%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	12%	20%	16%	22%	25%	7%

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2004	2005	2006	2007	2008
	36%	52%	48%	52%	52%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	72%	3%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	1:33
-------	------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
	7,3	7,3	5,7	3,8 *

*) eerste halfjaar 6,2 uren en afstudeerfase 1,5 uur per week.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2007	2008	2009	2010	2011
Voltijd	42,0%	50,9%	35,9%	38,9%	49,1%
Deeltijd	40,0%	46,9%	33,3%	37,5%	35,7%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2006	2007	2008
Voltijd	11,8%	31,6%	24,5%
Deeltijd	62,5%	73,3%	50,0%

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2006	2007
Voltijd	73,5%	53,3%
Deeltijd	18,8%	27,8%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	70,4%	0%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	1:29,7
-------	--------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
Voltijd	15,1	13,2	14,0	14,1
Deeltijd	6,1	6,2	6,2	6,3

Pagina 16 van 16 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- drs. H. Ploeger, (voorzitter) senior onderwijsadviseur en docent Economische opleidingen (Bedrijfseconomie en Accountancy), Christelijke Hogeschool Windesheim en docent Informatica, VU Amsterdam;
- drs. H. van der Wal, (lid) adviseur en mede-eigenaar IJsselvliet Organisatieadviseurs en docent Management Accounting Executive Master of Finance and Control (EMFC), Universiteit van Amsterdam;
- mr. drs. M. Meuleman, (lid) hogeschoolhoofddocent bedrijfseconomie, Haagse Hogeschool;
- A.J. Lely, (student-lid) student Vastgoed & Makelaardij en Bedrijfseconomie, Hanzehogeschool Groningen.

Het panel werd ondersteund door drs. P. Göbel, secretaris (gecertificeerd).